

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 268/08-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 11. septembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť M. H., V. Ú., zastúpeného advokátom JUDr. J. H., B., vo veci namietaného porušenia jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Toš 3/2008 z 22. mája 2008 v spojení s rozsudkom Špeciálneho súdu v Pezinku sp. zn. PK 1 Tš 24/2006 z 11. februára 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. H. odmieta pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. júla 2008 doručená sťažnosť M. H., V. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. H., B., ktorou namieta porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Toš 3/2008

z 22. mája 2008 v spojení s rozsudkom Špeciálneho súdu v Pezinku (ďalej len „špeciálny súd“) sp. zn. PK 1 Tš 24/2006 z 11. februára 2008.

Označeným rozsudkom špeciálneho súdu bol sťažovateľ odsúdený za trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. c) zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný zákon“) v jednočinnom súbehu s trestným činom prijímania úplatku a inej nenáležitej výhody podľa § 160a ods. 1 a 2 Trestného zákona a za trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Trestného zákona.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol: *«Obhajoba už pred podaním obžaloby, po podaní obžaloby a hlavne pred samosudcom JUDr. I. K. namietala nezákonný postup súdu, konkrétne Krajského súdu Bratislava Ntt-V-1330/2004 A pod č. Ntt - D - 2325/04, ktorý príkazom ustanovil agenta A. H. na čas od 1. 7. 2004 do 1. 1. 2005 a predĺžil od 1. 1. 2005 do 1. 7. 2006 a to nie proti konkrétnemu podozrivému ale všeobecne proti policajtom Obvodného oddelenia PZ v Senci. ...*

Agentu možno ustanoviť ak sú splnené aj podmienky uvedené v ustanovení § 88b Tr. por., avšak samostatne musí byť splnená podmienka: „Získané poznatky odôvodňujú podozrenie z trestnej činnosti alebo úmysel osoby spáchať takýto trestný čin“.

V konkrétnom prípade bolo tak povediac verejným tajomstvom, že hliadky Obvodného oddelenia PZ v Senci často „striehnu“ pred pohostinstvami v obci Bernolákovo, chytajú vodičov po požití alkoholu, pričom ich riešia v rozpore so zákonom. ... Vedelo sa, že niektorí policajti takmer pravidelne v čase služby páchajú trestnú činnosť korupcie.

Tu bolo nevyhnuté zistiť, ktorí sú podozriví z trestnej činnosti, alebo ktorí majú úmysel páchať takúto trestnú činnosť.

Mali byť získané poznatky, že ten či onen konkrétny identifikovaný policajt je podozrivý, že pácha trestnú činnosť, alebo má úmysel ju páchať! Tieto získané poznatky na konkrétneho policajta museli byť v žiadosti prokurátora o vydanie príkazu v konaní pred sudcom Krajského súdu v Bratislave (ten bol vecne a miestne príslušným!) uvedené.

Ak by totiž boli získané poznatky, tak ako to vyžaduje ostatná veta ustanovenia § 88b Tr. por., bolo by zistené, že práve sťažovateľ nepatrí medzi podozrivých a že ani nemá úmysel páchať trestnú činnosť. ...

Na súde I. stupňa boli námietky na nezákonné ustanovenie agenta príkazom Krajského súdu odmietnuté stroho a bez argumentu. ... Samosudcu v podstate nezaujímalo, že príkaz sudcu Krajského súdu v Bratislave Ntt-V-1330/2004 bol „rozmnžený“ a postupne daný do ďalších možno desiatich trestných vecí. ...

Odvolačný súd zrušil rozsudok súdu I. stupňa ... odvolačný súd odvolanie sťažovateľa správne začal tým, že namietal ustanovenie agenta a ďalšie skutočnosti ... Pre sťažnosť je však rozhodujúce, že námietka, ktorú odvolačný súd zaradil na 1. miesto (viď str. 3 ostatný odsek), zostala bez odpovede. ... Teda odvolačný súd sa jednoducho „vyhol“ zaujať stanovisko o zákonnosti pri vydaní príkazu sudcom Krajského súdu v Bratislave o ustanovení agenta. ...

Súd I. stupňa opäť bez stanoviska odvolacieho súdu vykonal dokazovanie, kedy navyše porušil právo obžalovaného okrem spravodlivého prejednávania aj prejednanie veci verejne. Na pojednávaní dňa 15. 1. 2008 samosudca podľa § 249 ods. 3 Tr. por. vylúčil verejnosť. Otca sťažovateľa vykázal z pojednávacej miestnosti. ...

Špeciálny súd však agenta vypočúval aj v tzv. 1. kole a vtedy otec sťažovateľa nebol ako verejnosť vykázaný z pojednávacej miestnosti. Pri výsluchu agenta pred prvým odsudzujúcim rozsudkom mohla byť verejnosť prítomná, tak mohla byť aj pri výsluchu po druhýkrát. »

Podľa názoru sťažovateľa došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru porušením ustanovenia § 88b ods. 1 zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdnom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov účinného do 31. decembra 2005 a vylúčením verejnosti na hlavnom pojednávaní pri výsluchu agenta. Výpoveď agenta sťažovateľ považuje za nezákonný dôkaz, na ktorom nemožno postaviť zákonné rozhodnutie. Sťažovateľ preto žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľa M. H., nar. 8. 1. 1971, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, nato aby vec bola spravodlivo, verejne prejednaná, názavislým a nestranným súdom, zriadeným zákonom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a

základných slobôd Najvyšším súdom Slovenskej republiky sp. zn. 1 Toš 3/2008 zo dňa 22. 5. 2008 v spojení s rozsudkom Špeciálneho súdu v Pezinku sp. zn. PK 1 Tš/2006 zo dňa 11. 2. 2008 poručené bolo.

Obe napadnuté rozhodnutia sa zrušujú a vec sa prikazuje Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, aby ju znovu prejednal a rozhodol.

Odsúdený M. H., nar. 8. 1. 1971, t. č. vo výkone trestu odňatia slobody sa prepúšťa ihneď na slobodu, pretože sa výkon trestu prerušuje až do meritórneho rozhodnutia po vrátení veci NS SR na nové konanie a rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť JUDr. J. H. -obhajcovi obvineného - sťažovateľa - trovy právneho zastúpenia vo výške 7.939,- Sk na jeho účet vedený v Slovenskej sporiteľni a. s., č. ú.: ..... do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu SR.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dané dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

Sťažovateľ namieta porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom ako jeho porušovateľov označil špeciálny súd aj najvyšší súd.

Z citovaného ustanovenia čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytovať ochranu základným právam a slobodám je daná iba subsidiárne, teda iba vtedy, ak poskytovanie tejto ochrany nie je v právomoci všeobecných súdov. V danom prípade je z dôvodov uvedených nižšie v právomoci všeobecného súdu (najvyššieho súdu) poskytnúť ochranu označenému právu sťažovateľa vyplývajúcejmu z dohovoru. Tým je zároveň vylúčená právomoc ústavného súdu.

Označený rozsudok špeciálneho súdu je rozsudkom súdu prvého stupňa, proti ktorému je prípustný riadny opravný prostriedok. O odvolaní koná a rozhoduje príslušný všeobecný súd vyššieho stupňa, v ktorého právomoci je poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľa, ktoré sťažovateľ považuje za porušené. Preto je v danom prípade

vylúčené, aby sa ústavný súd zaoberal sťažnosťou v tej časti, ktorá smeruje proti rozhodnutiu špeciálneho súdu.

Vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu sp. zn. 1 Toš 3/2008 z 22. mája 2008 sa ústavný súd zaoberal posúdením, či sťažovateľ mal, resp. stále má k dispozícii účinný opravný prostriedok alebo iný právny prostriedok, ktorý mu zákon účinne poskytuje na ochranu práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a na použitie ktorého je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Ústavný súd vyjadruje názor, že takýmto účinným opravným prostriedkom je v danom prípade dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok podľa § 368 a nasl. zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení zákona č. 650/2005 Z. z. účinného od 1. januára 2006 (ďalej len „Trestný poriadok“). Ústavný súd dospel k uvedenému záveru na základe príslušných ustanovení Trestného poriadku upravujúcich tento mimoriadny opravný prostriedok, a to najmä so zreteľom na okruh oprávnených osôb na jeho podanie, dôvody, prípustnosť a iné atribúty regulujúce podanie dovolania a rozhodovanie o ňom (§ 368 a nasl. Trestného poriadku).

Podľa ustanovenia § 368 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie možno podať proti rozhodnutiu súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená.

Podľa ustanovenia § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu môže dovolaním napadnúť z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Podľa ustanovenia § 369 ods. 5 Trestného poriadku v prospech obvineného, s jeho výslovným písomným súhlasom, môže dovolanie podať aj príbuzný obvineného v priamom pokolení, jeho súrodenec, osvojiteľ, osvojenec, manžel alebo druh. Ak je obvinený mladistvý, osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony alebo osoba, ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, môže i proti vôli obvineného za neho v jeho prospech podať dovolanie aj jeho zákonný zástupca alebo jeho obhajca.

Podľa ustanovenia § 370 ods. 2 Trestného poriadku ak sa dovolanie podáva v prospech obvineného, dovolanie sa podáva najneskôr do troch rokov od doručenia rozhodnutia súdu.

Podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

Ústavný súd na základe uvedeného uzavrel, že podľa platnej právnej úpravy trestného procesu pred všeobecnými súdmi, postupov a judikatúry všeobecného súdnictva sú ich závažné procesné pochybenia dôvodom na podanie dovolania podľa § 368 a nasl. Trestného poriadku. Dovolanie preto možno v prípade sťažovateľa považovať z účinný opravný prostriedok, ktorý by mal využiť na ochranu svojich základných práv pred podaním sťažnosti ústavnému súdu. Tým je zároveň vylúčené, aby o namietanom porušení práva, ktoré je založené na rovnakých dôvodoch, rozhodoval ústavný súd. Aplikovať takýto postup aj na danú vec umožňuje prechodné ustanovenie § 566 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého dovolanie možno podľa Trestného poriadku (účinného od 1. januára 2006) podať proti rozhodnutiam, ktoré nadobudli právoplatnosť po nadobudnutí jeho účinnosti.

V danej veci sťažovateľ prostredníctvom svojho obhajcu podal špeciálnemu súdu dovolanie zo 7. júla 2008, a to z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, v ktorom namietal nezákonný postup „*pri povolení agenta a pri jeho svojvoľnom a účelovom postupe*“. Z toho vyplýva, že je to v prvom rade všeobecný súd, ktorý je oprávnený aj povinný poskytnúť ochranu právu sťažovateľa na spravodlivé a verejné prerokovanie jeho veci pred nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorého porušenie namieta, a nie ústavný súd v konaní o sťažnosti.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal aj porušenie svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že špeciálny súd počas výsluchu agenta na hlavnom pojednávaní vylúčil verejnosť, hoci pri výsluchu tohto istého agenta na hlavnom pojednávaní predchádzajúcom vyhláseniu rozsudku z 3. mája 2007 verejnosť vylúčená nebola.

Z princípu subsidiarity (čl. 127 ods. 1 ústavy) limitujúceho vzťah ústavného súdu k všeobecným súdom okrem iného vyplýva, že v prípade konania pred všeobecnými súdmi musí sťažovateľ ochranu svojich základných práv a slobôd vrátane argumentácie s tým spojenej uplatniť najskôr v tomto konaní a až následne v konaní pred ústavným súdom. Pokiaľ sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť, avšak nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc (III. ÚS 135/03, III. ÚS 201/04).

Z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Toš 3/2008 z 22. mája 2008 nevyplýva, že sťažovateľ v odvolaní namietol aj porušenie svojho základného práva na verejné prerokovanie veci v súvislosti s výsluchom agenta a sťažovateľ nepredložil ani iný dôkaz o tom, že v odvolacom konaní sa domáhal ochrany svojho základného práva z tohto dôvodu. Ústavný súd preto nemá právomoc meritórne posudzovať ani túto časť sťažnosti.

Vychádzajúc z postavenia ústavného súdu ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), ktorý nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), ústavný súd odmietol sťažnosť ako celok pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (obdobne napr. IV. ÚS 269/07, IV. ÚS 134/07).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. septembra 2008